



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД  
Рев 1172/2021  
30.11.2022. године  
Београд

## У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, оба из ..., које заступа пуномоћник Ненад Р Манић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., са боравиштем у ..., кога заступа пуномоћник Стојадин Спасић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 5135/2019 од 11.12.2019. године, у седници одржаној 30.11.2022. године, донео је

## ПРЕСУДУ

**ОДБИЈА СЕ** као неоснована ревизија тужилаца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 5135/2019 од 11.12.2019. године.

## Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П 361/19 од 01.10.2019. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиоцима плати на име дуга износ од 20.000 евра са каматом по стопи Европске централне банке од 04.07.2016. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и износ од 177.000,00 динара са каматом у смислу члана 277. ЗОО од 16.03.2009. године до исплате. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 403.575,00 динара, с тим што на износ од 282.375,00 динара законска затезна камата тече у смислу члана 277. ЗОО од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 5135/2019 од 11.12.2019. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужени обавезе да им на име дуга исплати износ од 20.000 евра са каматом по стопи Европске централне банке од 04.07.2016. године до исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и износ од 177.000,00 динара са законском затезном каматом у смислу члана 277. ЗОО од 16.03.2009. године до исплате и тужиоци су обавезани да туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 218.550,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Допунским решењем Апелационог суда у Нишу Гж 5135/2019 од 13.05.2020. године обавезани су тужиоци да туженом на име трошкова другостепеног поступка исплате износ од 121.200,00 динара са законском затезном каматом од извршности решења до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужилаца дозвољена по члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП, испитао је побијану пресуду на основу члана 408. тог закона и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су правни следбеници ГГ који је у својству зајмодавца са Предузећем за унутрашњу и спољну трговину „Интер-трејд“ ДОО Бујановац, као зајмопримцем, закључио уговор о зајму новчаног износа од 20.000 евра, дана 03.05.2006. године. Новац је предат зајмопримцу на дан закључења уговора, са роком враћања од 2 месеца. Као средство обезбеђења, зајмопримац је издао меницу коју ће зајмодавац авалирати уколико зајмопримац у уговореном року не врати зајам који је предмет уговора (члан 5.). У члану 6. уговора о зајму одређено је да уколико зајмопримац не врати зајам у року из члана 3. уговора или зајмодавац не наплати своје потраживање на начин одређен чланом 5. уговора, зајмодавац ће се наплатити продајом непокретне имовине јемца ВВ, овде туженог, а која се састоји од кп бр .. потез „ДД“, стамбене зграде површине 139 м<sup>2</sup> и двориште уз зграду површине 467 м<sup>2</sup>, уписане у пл бр .. КО Бујановац. Како зајмопримац „Интер-трејд“ ДОО Бујановац није вратио зајам у уговореном року, правноснажном пресудом Општинског суда у Бујановцу П 369/08 од 09.02.2009. године обавезан је да правним следбеницима зајмодавца, овде тужиоцима, на име дуга исплати износ од 20.000 евра са каматом по стопи Европске централне банке од 04.07.2016. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и износ од 177.000,00 динара на име трошкова поступка са законском затезном каматом од 16.03.2009. године. На основу ове пресуде као извршне исправе тужиоци су покренули извршни поступак у предмету И 2843/10 који је обустављен јер је над извршним дужником отворен и закључен стечајни поступак, након чега је као правно лице брисан из регистра, а извршење није спроведено.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је најпре закључио да предметно потраживање није застарело и да је тужени, као јемац у обавези да тужиоцима исплати дугови износ на основу члана 1004. Закона о облигационим односима, јер се уговором о зајму сагласио да уколико зајмопримац не буде вратио зајам у уговореном року, зајмодавац своје потраживање има наплатити продајом тачно одређене непокретне имовине јемца - туженог.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да се уговором о зајму тужени није обавезао као јемац обавезе зајмопримца, већ је истовремено, између зајмодавца и туженог, закључен уговор о хипотеци на

непокретностима у власништву туженог, као стварно правно средство обезбеђења зајма чиме је зајмодавац, као поверилац стекао заложно право на непокретности које га овлашћује да захтева наплату потраживања њеном продајом, на начин прописан законом.

По члану 997. Закона о облигационим односима (ЗОО), уговором о јемству јемац се обавезује према повериоцу да ће испунити пуноважну и доспелу обавезу дужника, ако овај то не учини. Уговор о јемству обавезује јемца само ако је изјаву о јемчењу учинио писмено (члан 998.). Обим јемчеве одговорности прописан је у члану 1002. наведеног закона, тако да јемчева обавеза не може бити већа од обавезе главног дужника, а ако је уговорено да буде већа, она се своди на меру дужникове обавезе (став 1.) и јемац одговара за испуњење целе обавезе за коју је јемчио, ако његова одговорност није ограничена на неки њен део или на други начин подвргнута лакшим условима (став 2.). По члану 1004. став 1. од јемца се може захтевати испуњење обавезе тек након што је главни дужник не испуни у року одређеном у писменом позиву (супсидијарно јемство). Са друге стране Законом о хипотеци у члану 2. дефинисан је појам хипотеке, као заложног права на непокретности, које овлашћује повериоца да ако дужник не исплати дуг о доспелости захтева наплату потраживања обезбеђеног хипотеком из вредности непокретности, пре обичних поверилаца пре доцнијих хипотекарних поверилаца без обзира у чијој се својини непокретност налази. Уговор о хипотеци је уговор између власника непокретности и повериоца којим се власник непокретности обавезује да у корист повериоца заснује хипотеку ради намирена обезбеђеног потраживања, на начин прописан законом, с тим што дуг доспева у складу са уговором или другим правним основом из кога произилази и уговор о хипотеци може да буде самосталан или део уговора који уређује потраживање (уговора о зајму, кредиту и др.), по члану 9. наведеног закона.

У контексту наведених материјално-правних одредаба, заложни дужник није исто што и јемац и не одговара за дуг целокупном својом имовином, већ се поверилац може намирити само уновчавањем заложене ствари, односно заложно право на непокретности, овлашћује повериоца да ако дужник не исплати дуг о доспелости захтева наплату потраживања обезбеђеног хипотеком из вредности непокретности. У конкретном случају одредбом члана 6. уговора о зајму, одређено је да уколико зајмопримац не врати зајам у уговореном року или зајмодавац не наплати своје потраживање на начин одређен чланом 5. уговора, зајмодавац ће се наплатити продајом тачно одређене непокретне имовине јемца ВВ, овде туженог. Правилно је тумачење другостепеног суда у погледу наведене одредбе уговора, да се тужени није обавезао као јемац обавезе зајмопримца, већ је као заложни дужник овластио зајмодавца (уколико зајмопримац не врати зајам у уговореном року или зајмодавац не наплати своје потраживање на уговорени начин) да наплати своје потраживање продајом одређених непокретности у власништву туженог. Тиме је као стварно правним средством обезбеђења зајма, зајмодавац као поверилац стекао заложно право на непокретности које га овлашћује да захтева наплату потраживања њеном продајом, на начин прописан законом. Имајући у виду наведено, неосновано се ревизијом тужилаца указује да је намера уговорних страна била да тужени за обавезе по уговору о зајму одговара као јемац, односно да је био гарант уговора о зајму без ограничења обавезе на непокретности ближе наведене у члану 6. уговора. Поред тога, супротно наводима ревизије, полазећи од начела акцесорности, као заједничког принципа који повезује јемство и залог не може се закључити да залога за туђ дуг у себи конзумира

јемство, односно да се правила која важе за јемство проширују и на залог. Без утицаја су наводи ревизије којима се указује да је тужени потписао уговор о зајму као „јемац“, а не као „заложни дужник“ будући да се одредбе уговора примењују онако како гласе и да се при тумачењу спорних одредби не треба држати дословног значења употребљених израза, већ треба истраживати заједничку намеру уговарача и одредбу тако разумети како то одговара начелима облигационог права утврђеним овим законом (члан 99. ЗОО). Наводи ревизије да тужени у време закључења уговора о зајму није могао располагати непокретностима наведеним у уговорној одредби јер су исте биле у режиму заједничке својине, поводом чега је супруга туженог водила парницу ради деобе брачне тековине, не могу мењати правну природу предметне уговорне одредбе, нити довести до примене правила која важе за јемство.

Имајући у виду изнето неосновано се ревизијом тужилаца указује на погрешну примену материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија  
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић